

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Libelli Cvivsdam Antverpiæ Nvper Editi Contra
Serenissimvm D. Ioannem ab Austria, Gubernatorem
generalem inferioris Germaniæ, qua parte conscientiæ, vt
vocant, libertas in eo requiritur, breuis & ...**

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Ad regni terreni firmitatem & prosperitatem, plurimum conferre veræ
pietatis cultum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30345

Ad regni terreni firmitatem & prosperitatem, plurimum conferre
veræ pietatis cultum.

REGNI terreni robur & felicitatem in eo sitam esse, ut Regi prudenter imperanti, populus concordia iunctus, lubens obtemperet, facile omnes qui bona mente præditi sunt, intelligunt. Nam & regi populus obediens, vires præbet ad obterendum hostem, & obedienti populo rex prudens, ad consensionem, diurnitatemque, tâquam vitales spiritus subministrat. Horum autem si quid desit, languere reipublicæ corpus, sensimque diffluere, aut externa vi facile opprimi, necesse est. Roboam filij Salomonis imprudentia, quàm potēs florensque Israelis regnum dissoluerit, nullus mediocriter doctus ignorat. Repudiato enim consilio seniorum, qui populum subesse paratū, moderatione quadam & lenitate retinendum esse censebant, *3. Reg. 12* iuuenilem secutus imperū, seruitutis comminatione durioris, alium regem, secessionemque meditari coëgit. Dissidijs verò studijsque partium aduersarum, Romani Imperij vires, toto orbe maximæ, nōnne debilitatæ

F litatæ

litatæ aliquando , & fractæ conciderunt ?
 Decus illud amplissimi inuictissimiq̃ue im-
 perij , grauioribus nunquam ærumnis la-
 befactatum , cladibus nunquam funestio-
 ribus affectum atque attritum fuit , quàm
 tum , cùm bellis ciuilibus dissidentium par-
 tium , facta collisio est . Gracia quoque
 ipsa , nunquam uinci nisi à seipsa potuit .
 Domesticis enim & diuisa discordijs , &
 infirmata bellis , non tam Philippi Mace-
 donum regis virtute , quàm proprijs per-
 cussa viribus afflictaq̃ue corrui . Neque
 id sane mirum , vt enim ædificij robur est ,
 firmissima partium inter ipsas coniunctio ,
 qua soluta , ni mature occuratur , impen-
 dere ruina solet : ita diu stabilis esse & flo-
 rens ægrè Respublica potest , cuius veluti
 compago animorum disunctione solua-
 tur . Iam si obedientiam non vltro dela-
 tam , cum præsertim nec debita sit , poten-
 tia dominantis extorqueat , scimus illud ,
 malum diuturnitatis custodem , solere esse
 metum ; contraq̃ue beneuolentiam , fide-
 lem esse vel ad perpetuitatem . Ideoque
 qui in libera ciuitate ita se instruant vt
 metuantur , his nihil esse posse demen-
 tius . Hoc igitur quod initio sumpsi , facile
 quouis perspicit esse verissimum , Reipub.
 firmitatem & prosperitatem in eo con-
 stitutam

*Cetera in
 Officijs.*

stitutam esse, si regi prudenter moderanti,
 multitudo inter se congruens atque con-
 sentiens non grauatim obtemperet. At non
 perinde omnes intelligunt, disciplina mo-
 rum cultusque pietatis, quantum ad regni
 stabilitatem & terrenam etiam pacem ac
 felicitatem afferat adiumenti. Quod eo fit,
 quia hominem quidem vnum regno præ-
 esse vident omnes, Deum verò eidem mul-
 to verius propiusque præfidere, summamque
 penes eum totius administrationis potesta-
 tem esse, & non sciunt omnes, & qui sciunt
 multi, haud satis pressa seriatim considera-
 tione perpendunt: quod si facerent, illius
 imprimis iram formidandam, & pietatis of-
 ficijs gratiam conciliandam eius esse sci-
 rent; quo protegente, nullus extimescen-
 dus hostis: quo irato, nullius humana po-
 tentia præsidio esse potest. Huic enim in
 Psalmis dicitur: Ab increpatione tua Deus *Psalm. 75*
 Iacob, dormitauerunt omnes qui ascen-
 derunt equos. Tu terribilis es, & quis re-
 sistet tibi? ex tunc ira tua. De cælo au-
 ditum fecisti iudicium, terra tremuit, &
 quieuit. Ideoque de hoc colendo sub-
 iungitur: Vouete, & reddite Domino Deo
 vestro, omnes qui in circuitu eius affertis
 munera. Terribili & ei qui aufert spiri-
 tum principum, terribili apud reges terræ.

2. Reg. 12. Israeliticus quondam populus cum sub Iudicibus ageret, munitiorem instructioremque se fore credebat, si reges, cæterarum gentium more, haberet: Sed quid à Samuele audiunt? Si timueritis Dominum, & serueritis ei, & audieritis vocem eius, & non exasperaueritis os Domini, eritis & vos & rex qui imperat vobis, sequentes Dominum Deum vestrum. Si autem non audieritis vocem Domini, sed exasperaueritis sermones eius, erit manus Domini super vos, & super patres vestros. Nihilne igitur præsidio rex erit? minime, inquit, sed si perseveraueritis in malitia, & vos & rex vester pariter peribitis. Sensus rei huius aliquem & Gentiles habuerunt, qui eos, quos sibi opinionis errore, finxerant Deos, & placandos, si irati viderentur, & conciliandos, ut clementes fauerent, sacrificiis putauerunt. Quin & Demetrianum Cyprianus scribit iactare solitum, idcirco bellis regna pacemque turbari, & calamitatibus varijs hominum genus absumi, quod Gentium deos, Christiani non colerent. Sed in eum hoc ille retorquens: Non, inquit, sicut tua falsa querimonia & imperitia, veritatis ignara, iactat & clamat, ista accidunt quod Dij vestri à nobis non colantur, sed quod à vobis non colatur Deus.

Nam

Nam cum ipse sit mundi Dominus, cognitor & rector, & cuncta arbitrio eius & nutu gerantur, nec quicquam fieri possit, nisi quod aut fecerit, aut fieri ipse permiserit, utique quando ea fiunt, quæ iram Dei indignantis ostendunt, non propter nos fiunt à quibus Deus colitur, sed delictis & meritis vestris irrogantur, à quibus Deus omnino nec quæritur, nec timetur, nec relictis vanis superstitionibus religio vera cognoscitur. Accedit quod illa ipsa sine quibus repub. diu stare non posse docuimus, confirmet pietas atque augeat mirificè. Nam principes quidem ipsi tum demum ad prudenter imperandum erunt idonei, si & vera illos pietas Deo subiecerit, & vera virtus vitis superiores effecerit. Tum demum utiliter imperabunt, si quod ex Evangelio Christianis præfectis dicitur, ad se censebunt pertinere: Reges Gentium dominantur eorum; & qui potestatem exercent, in Luce 12. eos benefici vocantur. Vos autem non sic: Sed qui maior est vestrum, fiat sicut ministrator. Qui videlicet non ea præcipuè quærat, quæ sibi sint priuatim commoda, sed quæ publicè sunt multis utilia: qui non alios arctè, colat se opulenter, neque gloriam propriam, aliorum laborem faciat: qui non cum per molliciem ipse agat, duro subditos

præmat seruitio : qui denique vt animus
 corpori , quod seruat ac fouet , non vt ani-
 mus libidini , quam coercet ac frangit , sibi
 subiectis hominibus imperet ? In subditis
 autem obedientiam vera pietas fidelem &
 maximam efficit . Qui enim verè pij sunt,
Rom. 13. non ignorant illud : Omnem animam po-
 testatibus sublimioribus subditam esse o-
 portere , non tantum propter iram , sed et-
 tiam propter conscientiam . Non illud ne-
Prouerb. 8. sciunt à Sapiaentia dici : Per me reges reg-
 nant , & legum conditores iusta decernunt .
 Itaque nõ Dei modo , sed principum etiam
Epb. 6. leges , non pœnarum metu , sed obediendi
 studio , non vt illis intuentibus plâceant ,
 quod est ad oculum seruire , sed ne Deo dis-
 plíceant , quemadmodum Apostolica præ-
Prouerb. 8. cepta requirunt , promptè atque alacriter
 obseruabunt . Et qui magis regum scepra
 venerabuntur , quàm ij qui reges vt Dei mi-
 nistros audiunt , diuinamq; in illis quodam-
 modo suspiciunt potestatem ? Hoc enim
 ex doctrina Apostolica didicerunt , non esse
 potestatem nisi à Deo , & qui potestati re-
 sistat , diuinæ ordinationi resistere : huic au-
 tem qui repugnet , certam sibi accersere
 damnationem . Postremò concordiam con-
 iunctionemq; animorum peculiariter alit
Rom. 12. fouetq; pietas . Pacem cum omnibus,
 quantum

quantum in ipsa situm est, habere gestit, of-
 fensiones cauet studiose, & cum offensis
 in gratiam redire festinat. In id tota in-
 cumbit, vt fiat quod monet Apostolus:
 Idipsum dicatis omnes, & non sint in vo-
 bis schismata. Hoc vt sit, quod idem ait,
 omnibus modis enititur: Solliciti seruare
 vnitatem spiritus in vinculo pacis. Vnum
 corpus & vnus spiritus, sicut vocati estis
 in vna spe vocationis vestrae. Vnus Domi-
 nus, vna fides, vnum baptisma. Ergo &
 inter se homines, & Deo regi que suo, pie-
 tas firmissimè iungit. Porro cum verissi-
 mè scripserit quidam: Imperium facile
 his artibus retineri, quibus initio par-
 tum est. Verùm vbi pro labore desidia,
 pro continentia & aequitate libido & su-
 perbia inuasere, fortunam simul cum mo-
 ribus immutari: Quæ res illas verius ar-
 tes parit quàm pietas? Ambitionem e-
 nim dissidiorum procreatricem pias ex-
 terminat. Auaritiam, beluam illam fæ-
 ram, immanem, intolerandam, omni vi-
 gilia exturbat; libidinum atque in-
 gluuiei corruptelas, quibus nihil vn-
 quam satis, execratur; desidiam, quæ
 nunquam periculo caruit, strenuè fugat.
 In iudicijs colit æquitatem, in contra-
 ctibus sinceritatem, in promissis fidem.

1. Cor. 12.

Eph. 4.

Salustius

Probè illud tenet quod Sapiens dicit : Iu-
Prover. 14 stitia eleuat gentem, miseros autem facit
 populos, peccatum . Quid verò hæresis
 semper inimica pietati? quid? nisi contra-
 ria omnia? Principes sacrilegis furoribus
 exagitat : profusis temerè propriis, aliena-
 rum opum inuasores facit : populum pro-
 teruum & inobedientem reddit : potesta-
 tem superiorem, dominationemque con-
 temnit : Scindit Reipub. communitatem,
In epistola
Iuda. variasque in partes, Religionum aduersita-
 te, dilacerat : Soluit morum disciplinam,
 falsa conscientia libertate: Sacrificium tol-
 lit, ne placari Deus possit . His studiis Re-
 pub. euersa, nihil aliud quàm confusio-
 nem rerum perturbationemque relinquit,
 Quamobrem hanc detestari, illam colere,
 & à perditorum iniuriis vindicare, pro se
 quisque omnes debent, si firmam, si flo-
 rentem, si omnino aliquam esse Rempub.
 velint.

Non